

No els ho podem posar fàcil, als malparits

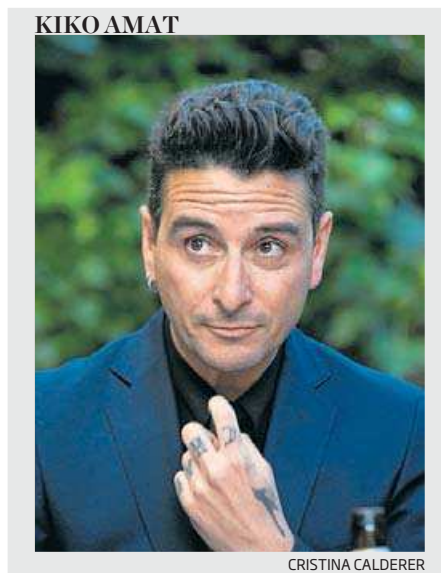
Kiko Amat creu que l'enemistat és inevitable, però ens anima a aprofitar-la per al progrés creatiu i personal

O ignorem els enemics o els matem, però ha de ser un crim perfecte

Quan tenia menys anys i menys enemics declarats, vaig llegir un llibret de Roger Rosenblatt titulat *Rules for aging* (aquí es va traduir com *Guía irreverente para la vida*, editat per Javier Vergara). En recordo uns consells que em vaig aprendre de memòria. Rosenblatt deia que no hem de patir pel que pensen els altres de nosaltres, perquè ningú pensa res de nosaltres: tothom està massa ocupat pensant en si mateix. L'excepció són els enemics: persones, aquestes sí, que sempre estan pendents de nosaltres, disposades a morir-se de ràbia si mai el vent ens bufa a favor. Què hem de fer amb espècimens així? Només hi ha dos camins: ignorar-los o matar-los.

La solució més pràctica és la primera: no immutar-nos, fer com si no hi fossin (la millor manera de venjar-se d'un enemic és no assemblar-s'hi). Si no podem gens d'atenció a allò que éssers miserables diuen o fan en contra nostra, augmentarà la seva infelicitat. La idea no és fingir que el que diuen no ens molesta, sinó que efectivament no ens molesta. La segona opció és matar-los, esborrar-los del mapa. La condició és que ha de ser un crim perfecte: el teu enemic no pot veure que tu n'ets l'assassí, o morirà feliç d'haver aconseguit l'objectiu.

Ja fa vint anys que vaig devorar dos tractats de Plutarque: *Cómo sacar provecho de los enemigos* i *Cómo distinguir a un adulator de un amigo* (en una edició de Siruela del 2002). I em vaig proposar fer-li cas, que per alguna cosa era un savi grec. Em vaig dir que, a partir

d'aleshores, si mai tenia la desgràcia d'identificar un enemic, miraria de treure'n un profit moral.

Un enemic, apuntava Plutarque, és algú que et segueix les passes amb més atenció que tu mateix. I que no te'n perdona ni una. És, doncs, la teva oportunitat per ser millor. Ni que només sigui per no donar la raó a qui t'odia, et veus obligat a mantenir una conducta irreprotxable. Intentes no incórrer en cap falta perquè no vols fer feliç l'enemic.

Quan algú t'odia, no abaixes la guàrdia i comets menys errors

Ha passat el temps i gairebé he arribat a aquella fase vital en què només et pre-ocupa què pensen de tu les persones que t'importen. Però el tema dels qui s'en-

ceguen en contra d'algú em continua interessant. La prova és que m'he abocat a llegir *Los enemigos*, de Kiko Amat, un assaig breu de la col·lecció *Nuevos cuadernos* d'Anagrama. Amat, que odia gent d'ençà que té ús de raó, ja havia explicat abans que col·lecciona enemics, i que qui entra al seu Llibre de Greuges no en surt mai. Ara presenta un text que va escriure just després de la novel·la *Revancha* (Anagrama, 2021) i que parteix de la premissa plutarquiana segons la qual tenir enemics pot resultar beneficiós. "Els enemics són útils i es poden fer servir per al progrés creatiu i personal", assegura Amat. Tenir enemics ens obliga a no abaixar la guàrdia i a corregir possibles errors abans i tot de cometre'ls. Traslladat al camp de les arts, tenir enemics és la garantia que faràs obres més sòlides. Els enemics t'empenyen a esforçar-te més. Ells t'insultaran igualment, però tu no els pots donar arguments. Kiko Amat va invertir moltes hores treballant en les seves dues últimes novel·les perquè tenia, o creia que tenia, enemics que intentarien destruir-lo, i no es podia permetre fer una obra fluixa o mediocre. "No els ho podia posar fàcil, a tots aquests fills de granota".

Amat admet que també hi ha una forma errònia de tenir enemics. Pot passar que fracassem a l'hora de reconvertir l'odi en combustible per a la creació. Pot passar que l'enemistat, en lloc d'engrandir-nos, ens empetiteixi. Pot passar que siguem incapaços de tornar el cop de puny quan toca, que no sapiguem canalitzar l'agressió rebuda en benefici propi i que malvisquem fins a la mort consumits pel rancor, el despit i el desig de venjança. Pot passar, en fi, que donar ales a l'odi sigui un despropòsit. ♦